

Te taetae ni Kiribati | Te bouanikaua (Framework) ibukin te katantan man te COVID

Kabwarabwaran te bouanikaua ibukin te COVID-19

Te bouanikaua ibukin COVID-19 e na onea muin te Alert Level tititem are e kabongana te tautaeka ni kaeka aron totokoan ao tararuan te COVID-19 i Nutiran.

N te tai are e koro te acmwaiti ae **90 te katebubua mwaitia ake a koro itia man te roro are e riai ni itinaki iaon Nutiran**, e na nakoraai ngkanne moan aiwaeaan te bouanikaua ae e bou aio.

E na kabongana teniua (3) te karinan (level) n tararua aron butin te COVID-19 n te komuiniti:

- Mawawa (Green) - e kabonganaki ngkana e rangi ni karako te COVID-19 n te komiuniti, e kona ni babarongaki raai aron te karirin nakon te onaoraki, ao e tauraoi ana tititem te botaki ni kuakua ni barongai kaitaran bwai ake ana kona n riki.
- Aoranti (Orange) - e kabonganaki ngkana e buti te COVID-19 n te komuiniti. E katurua ana taratara ao ana tititem te tabo ni kukua ao ana bwai ni mwakuri iaon butin te aoraki mani kona ni katana te komuiniti man butina, ao rikiraken riki kakai reken te aoraki nakoia te koraki.
- Uraura (Red) - e kabonganaki aio ibukin katanan ana tititem the botaki ni kuakua ao ibukin katanai nake a rangi ni kai reke irouia te aoraki.

Ti kona ni mwaing nakon karinan ake ieta ngkana ti kainanoa ae tina taobaraea butin te aoraki. Te bouanikaua ni katatan aio e na bebete riki ni mwakuriaki nakon te Karinan ni katauraai ae ngkai. E angania riki nake a tia ni itinaki n te iti n totoko inaomataia.

N karinan ni kabane, bitineti, tabo ni bobwai, aia tabo botanaomata ana kona riki n tiku ni uki nakoia aomata ake a tia n itinaki n te iti n totoko. Taian bitineti ake a uki ti nakoia nake a tia ni itinaki a kakerikaka kakai reken te aoraki.

N ningai ae e na moanaki iai te bouanikaua aio?

Kam kona n noria bwa mwaitira aomata aika a tia ni itinaki n aia moan ao ni kauoua ni iti, ao ni kaboraoia ma mwakoron Nutiran ake tabeua.

Kakaea am atureti ke kakaea iaon te mwabe bwa te mwakoro ra ae ko maeka iai.

[Mwaitia ake a tia ni itinaki n te Aono](#)

Ana kaetieti te Botaki ni Kuakua

Te tutuo, te contact tracing ao te tiku ni kaonoti boni ngaia kingin kakerikakan kaewean te wairati.

Kainin (Lockdown) e bon tiku naba bwa te anga ni katantan teuana ngkana e waetata rikiraken mwaitin ae e reke n te aoraki. Tao ena iai naba kainnanoan te kainini ae tabangaki nakon mwakoro nako.

Ti na katautaua te mwainging imarenan karinan nakon:

- mwaitia ake a tia ni itinaki
- ana kona te botaki ni kuakua ao te Disability tititem
- te tutuo, contact tracing ao babarongan te kona n tararua, ao



- butin te COVID-19 n te komiuniti, ni ikotaki ma aron rotakia te botannaomata ake a rangi ni kakai aoraki.

Kainnanoan te beba ni kakoaua ibukin te iti n totoko

Te beba ni kakoaua bon te anga teuana ae e a aki mauanti are e kaotia bwa ko a tia ni itinaki ni kabane ni itim.

Kainnanoan te beba ni kakoaua e bon nakon tenan tabo. E na iai tabo ake e na rangi ni kakai ewe riki iai te aoraki ake ana kainnanao te beba ni kakoaua ibukin ukia nakoia te koraki.

Taian bitineti, bobotaki, botaki ni mwakuri, komiuniti, ao mwaitin tabo a kariaiakaki ian te tua n ti rineia ni karinia aia katitamwati ake a tia ni koro itia n totoko.

Ngkana e rineia te bitineti, te botaki ni mwakuri ke te tieweti bwa a na aki tuatua ibukin beba kakoauan te iti n totoko, ana riai ngkanne n mwakuri ma tiatianakin te mwaiti ao n ira tuan te tauraroa. Tao ana kona ni in n te Karinan **Aoranti** ao/ke **Uraura**.

Ni kabane te koraki man te ririki 16 ni waerake ana kona n karekea muin aia iti n totoko n te COVID-19 man te uebutiati ae arana My Covid Record.

Aio naba te tabo are ko kona n karekea mai iai am beba ni kakoaua i nanao ao mai i tinaniku ibukin itinakim n ana iti n totoko n te COVID-19 ao muin am tutuo.

[My Covid Record](#)

Tera nanon Karinan aikai n tatabeua

Mawawa

Mawawa are ngkana iai aika aoraki n te COVID-19 n te komiuniti, ao mai irouia ake a roko mai i tinaniku. E na karako ewen the COVID-19 n aki riao mwaitia ake a karinaki n te onaoraki. E na tauraoi ara tititem the tabo ni kuakua n kaeka, ni ikotaki ma te botaki n tararua n totoko n te kawa (public health) ao onaoraki.

Ti kanga n teimatoa n mano n Karinan Mawawa:

- Tauani muin te nakonako ao te tikaen e na kainnanaoaki
- Rabunan te ubu ena bon riai ni kabonganaki iaon taian kiba ni wanikiba ao e kaungaki naba n tabo nako inanon auti

Tabo ra ae ti kona n nako iai n Karinan Mawawa:

- Ana tabo te botanaomata
- Tabo ni bobwai
- Tabo ni mwakuri
- Tabo n reirei ibukia ataei ake a uarereke (ECE), reirei, kura ao tabo n reirei aika a rietata
- Ana botaki te komiuniti ake a boo i tinaniku
- Akea tiatianakin te mwamwanaga imarenan aono.

Tabo ake kabongana te beba ni kakoaua ibukin te iti n totoko

Akea tokin te mwaiti ngkana a kabonganaki beba ni kakoaua ibukia:

- Tabo ake a bubutimwaia aomata (hospitality)
- Taian botaki (n aron, botaki ni mare, botaki n taromaui, marae)
- Taian botaki (i nanon auti / i tinaniku)
- Bitineti ae a kaan iai ma aomata
- Tabo ni kamarurung (gyms)

Tabo ake aki kabongana te beba ni kakoaua ibukin te iti n tokoko

Ngkana e aki tuatua te bitineti, te botaki ni mwakuri, ke te tieweti, ibukin kakoauan te iti n tokoko e na iai tiatianakin aron ukina.

- Tabo ake a bubutimwaia aomata — nakon 100 te aomata, ake a tekateka ao ni maranga 1 te mita
- Taian botaki (n aron, taian mare, botaki n taromaui, marae) — nakon te 100 ao ni maranga te 1 te mita
- Botaki (i nanon auti/ i itinaniku) — nakon te 100 te aomata ake a tekateka ni maranga te 1 te mita
- Bitineti ake a kaitara iai ma katitamwati — rabunan te ubu irouia tani mwakuri ni kabane, 1 te mita te tauraroa imarenaia katitamwati
- Tabo ni kamarurung — nakon te 100 te aomata ao ni maranga te 1 te mita

Aoranti

N Karinan **Aoranti**, e na iai riki rakan butin te aoraki n te komuiniti are e na karaka te uota nakon ara tititem n tararua ao ni kuakua. E na kabotoa ana mwakuri te tititem ni kuakua iaon ana anga ni mwakuri, ma e na bon teimatoa ni kona ni baronga ana tararua n te moanrinan, te tararua ao n tokoko n te kawa ao n onaoraki. Tao e na rikirake riki ni korakora kakai reken te aoraki irouia nake a rangi ni kakai rotaki n te aoraki.

Tina kanga n teimatoa ni mano n Karinan Aoranti:

- Tauani muin te nakonako ao te tikaen e na kainnanaoaki
- Rabunan te ubu e na kamatoaki iaon taian kiba ni wanikiba, baon te botanaomata, taian taxi, tabo ni bobwai, ana tabo te botanaomata, ao ni kaungaki kabonganana n tabo nako

Tabo ae ti kona n nako iai ian Aoranti:

- A uki ana tabo te botanaomata ma e na riai te tauraroa are te 1 te mita
- Tabo ni bobwai ana uki ma ana riai naba ni kamatoa te tauraroa are te 1 te mita
- Tabo n reirei ana uki ma ana iraki kainibaire man te tabo ni kukua ibukin ukia
- Tabo ni mwakuri
- Ana botaki te komiuniti ake a boo i tinaniku
- Akea tiatianakin te mwamwanaga imarenan aono.

Tabo ake kabongana te beba ni kakoaua ibukin te iti n tokoko

Ana akea tokin te mwaiti ngkana a kabongana te beba ni kakoaua ibukin te iti n tokoko n:

- Tabo ake a bubutimwaia aomata (hospitality)
- Taian botaki (n aron, botaki ni mare, botaki n taromaui, marae)
- Taian botaki (i nanon auti / i tinaniku)
- Bitineti ae a kaan iai ma aomata
- Tabo ni kamarurung (gyms)

Tabo ake aki kabongana te beba ni kakoaua ibukin te iti n tokoko

Ngkana e aki tuatua te bitineti, te botaki ni mwakuri, ke te tieweti, ibukin kakoauan te iti n tokoko e na iai tiatianakin aron ukina.

- Tabo ake a bubutimwaia aomata — e na akea te kaan ke ringan temanna ma temanna
- Botaki (n aron, botaki ni mare, botaki n taromaui, marae) — nakon 50 te aomata ao n tauraroa te 1 te mita

Tabo aikai a aki kona n uki n akea te beba ni kakoaua ibukin te iti n tokoko:

- Taian botaki (i nanon auti / i tinaniku)
- Tabo ni kamarurung (gyms)

- Bitineti ae a kaan iai ma aomata

Uraura

N Karinan **Uraura**, ana iai mwakuri aika ana kantaningaki bwa ana karaoaki n katania nake a rangi n kai reke n te aoraki ao ni katana ara tititem ni kuakua bwa e na aki reke are e na aki kona moan barongan rinia aomata nakon te onaoraki.

Ti na kanga n teimatoa ni mano n Karinan Uraura:

- Tauani muin te nakonako ao te tikaen e na kainnanaoaki
- Rabunan te ubu e na kamatoaki iaon taian kiba n wanikiba, baon te botanaomata, n taian taxi, tabo ni bobwai, ana tabo te botanaomata, ao ni kaungaki kabonganana ngkana e kitanaki te mwenga

Tabo ra ae ti kona n nako iai n Karinan Uraura:

- Ana tabo te botanaomata — a uki ma tokin mwaitin kaia ae 100 te aomata, ma te tauraroa te 1 te mita
- Tabo ni bobwai — a uki ma mwaitini kaina are a kona n anaia ma te tauraroa 1 te mita
- Tabo ni mwakuri — E kaungaki te mwakuri man te mwenga
- Aia reirei ataei ake a uarereke, reirei ao kura ana teimatoa ni uki ma ana iai ana kainibaire te botaki ni kukua ibukin ukia
- Ana botaki te komuniti ake a babaireaki ake a boo i tinaniku — a kariaiakaki ma mwaitini kaia are a kona n anaia
- Tao ana iai naba tiatianaki nakon tian taian aono

Tabo ake kabongana te beba ni kakoaua ibukin te iti n totoko

E na iai naba tabeua bwai aika ana tiatianaki ngkana e kabonganaki te beba ni kakoaua ibukin te iti n totoko.

Tabo aikai ana kona ni uki nakon mwaitin kaina ae 100 te aomata, ao te tauraroa ae 1 te mita:

- Tabo ake a bubutimwaia aomata (hospitality)
- Taian botaki (n aron, botaki ni mare, botaki n taromaui, marae)
- Taian botaki (i nanon auti / i tinaniku)
- Tabo ni kamarurung (gyms)

Tabo aikai ana kona ni uki ma iai riki bwai aika a kataningaki mai irouia:

- Bitineti ake a kaan iai ma katitamwati ma e na iai ana kainibaire te botaki n kuakua ibukin ukia
- Tabo n reirei ake a rietata — e na kainanoaki te iti n totoko ibukin te anga reirei n tabo n reirei, ma mwaitini kaina are e kona n anaia ma te tauraroa are te 1 te mita

Tabo ake aki kabongana te beba ni kakoaua ibukin te iti n tokoko

Ngkana e aki tuatua te bitineti, te botaki ni mwakuri, ke te tieweti, ibukin kakoauan te iti n totoko e na iai tiatianakin aron ukina.

- Tabo ake a bubutimwaia aomata — e na akea te kaan ke ringan temanna ma temanna
- Botaki (n aron, botaki ni mare, botaki n taraomaui, marae) — e na ti nakon tengaun (10) kaia
- Reirei aika a rietata — Ti te reirei mai i keraroa

Tabo aikai a aki kona n uki n akea te beba ni kakoaua ibukin te iti n totoko:

- Botaki (i nanon auti ao i tinaniku)
- Bitineti ae a kaan iai ma aomata
- Tabo ni kamarurung (gyms)

Karekea itim n totoko

Ibukin reken te maiu ni kukurei are e riai n reke irouia kain Nutiran ni kabane, karekea itim n te bong aei.

Ngkana ko a tia ni itinaki n te iti n totoko, kabanea korakoram ni buokia raoraom ao am utu bwa ana karekei itia bwa tia aonga ni maiu ni kukurei rinanon te tititem ae e boou n te tai ae tawe.

[BookMyVaccine](#)